

Annelerin paylaşan ebeveynlik (sharenting) eylemlerini inceleyen ölçek geliştirme çalışması*

Scale development study for evaluating mothers' sharenting behaviors

Ezgi Alemdar¹ ve Süleyman Kahraman²

¹Uzm. Psikolog, Beykent Üniversitesi, SBE, İstanbul, Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8575-3700>

²Sorumlu yazar, Dr. Öğr. Üyesi, Beykent Üniversitesi, SBE, İstanbul-Türkiye, e-mail: suleymankahraman@beykent.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8223-4614>

Makale Bilgisi	Öz
Araştırma Makalesi Gönderilme: 16 Aralık 2022 Düzeltilme: 26 Ocak 2023 Kabul: 29 Ocak 2023 Anahtar kelimeler: Paylaşan ebeveynlik, Sosyal medya, Annelik, Ölçek geliştirme	<i>Bu çalışmada annelerin paylaşan ebeveynlik (Sharenting) eylemlerini inceleyen bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır ve ilgili alanyazın doğrultusunda oluşturulan 22 maddelik formun 125 katılımcı ile pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama sonrasındaki incelemelerde 17 maddelik form ortaya çıkmıştır. 342 katılımcı anne üzerinde yapılan açımlayıcı faktör analiziyle 4 faktörlü varyansın %71,2'sini açıklayan 17 maddeli bir yapı elde edilmiştir. Bu 4 faktör sırasıyla "Paylaşım Davranışı", "Sosyal Karşılaştırma Davranışı", "Olumlu Geri Bildirim Etkisi" ve "Olumsuz Geri Bildirim Etkisi" olarak isimlendirilmiştir. Ölçek formunun elde edilen son hali doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiş ve model doğrulanmıştır. Cronbach Alfa iç tutarlılık değeri ölçeğin güvenilirlik analizi için incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda paylaşan ebeveynlik ölçeğinin (PEÖ) annelerde uygulanması için asgari düzeyde standardizasyon değerlerine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.</i>
Article Info	Abstract
Research Article Received: 16 December 2022 Revised: 26 January 2023 Accepted: 29 January 2023 Keywords: Sharenting, Social media, Motherhood, Scale development	<i>In this study, it was aimed to develop a scale to examine mothers' sharenting behaviors. In the process of the scale development, first the literature review was carried out and in the light of those necessary regulations, a pilot study was carried out with 125 participants with a form including 22 items. After the pilot application, a form with 17 items was created. Then the exploratory factor analysis performed on 342 participants and 17-item structure was able to explain 71.2% of the 4-factor variance. These 4 factors are named as "Sharing Behavior", "Social Comparison Behavior", "Positive Feedback Effect", and "Negative Feedback Effect". A confirmatory factor analysis on the final version of the scale was carried out and the model was validated. The Cronbach's Alfa value for the internal consistency was checked and The Sharenting Scale was found to have sufficient levels of reliability and validity.</i>

1. Giriş

Ebeveynlik, anne ve babanın dünyaya getirdiği çocuklarının fiziksel/duygusal ihtiyaçlarını karşılayarak onların hayatta kalmalarını sağladıkları; onlara yetişkinliğe kadar olan süreçte gerekli becerileri kazandırmak için rehberlik ettikleri tüm uygulamaları kapsayan bir kavramdır. Günümüzde bu ebeveynlik deneyimini kolaylaştıran birçok kaynağa erişilebilmektedir. Ne var ki, bu deneyimin özgünlüğü ve biricikliği, sosyal etkileşimin fazlasıyla arttığı ve sınırların belirsizleştiği koşullarda ebeveynler için zorlaşmaktadır. Özellikle son yıllarda, sosyal medya kullanımının yoğunlaşmasıyla beraber ilgi duyulan her alanda bilgi sahibi olunmakta ve edinilen bilgi veya gözlemlerden etkilenip bunlar bireysel hayata uyarlanmaktadır (Aktaş, 2019; Teke, 2014). Sosyal medyada ebeveynliğe dair

* Bu çalışma Süleyman Kahraman danışmanlığında tamamlanan aynı başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

**Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, Beykent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler İçin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.05.2022 tarih ve 218 sayı ile alınmıştır.

Kaynak göster: Alemdar, E. & Kahraman, S. (2023). Annelerin paylaşan ebeveynlik (sharenting) eylemlerini inceleyen ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 9 (1), 70-82. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1220169>

doğru veya yanlış bilgi edinilen birçok kaynak bulunmaktadır. Bu kaynakları büyük oranda ebeveynlerin blog hesapları, takipçi sayısı yüksek olan fenomen hesapları oluşturmaktadır (Aktan & Kayış, 2018; Timurturkan, 2019). Ebeveyn hesaplarının çocukları hakkında sosyal medyada fotoğraf, video, yazı içerikleriyle paylaşım yapma davranışı yakın dönemde dikkat çekmeye başlayarak, “Paylaşan Ebeveynlik” (Sharenting) kavramı kapsamında incelenmektedir (Steinberg, 2017). Anne ve babaların çocuklarına dair bilgileri, fotoğraf, video, yazı gibi içerikler aracılığıyla sosyal medyada paylaşma davranışı “sharenting” olarak adlandırılır (Collins Dictionary, 2020; Cyberdefinitions, 2020). Bu isim, İngilizce’de paylaşmak (share) ve ebeveynlik (parenting) kavramlarının bir araya gelmesiyle türetilmiştir ve Türkçe literatürde de “paylaşan ebeveynlik” olarak kullanılmaktadır (Dursun, 2019; Ayhan & Öztürk, 2021). Hayata geçirilen bu eylemin, paylaşan ebeveynlik olarak adlandırılabilmesi için paylaşımı gören belirli bir kitlenin varlığı ve çocuğun tanınma ihtimalinin olması gerekmektedir. Bu nedenle, paylaşımın içeriği ve iletilen kitle de önem arz etmektedir (Brosch, 2018).

Günümüzde büyük oranda anne ve baba sosyal medya kullanmaktadır (Çoban & Doğan, 2022). Dolayısıyla sosyal medyada çocuğa dair paylaşımlar, iki ebeveyn hesabından da yapılabilmektedir. Ne var ki, sosyal medya uygulamalarında ebeveynlerin aktifliğini inceleyen birçok çalışmada değişken bulgulara da ulaşılmaktadır. Bazı çalışmalar iki ebeveynin de sosyal medyada çocuklarına dair içerik paylaştıklarını belirtirken, bazı çalışmalar ise annelerin çocuklarına dair bilgileri ve özellikle de aile fotoğraflarını, babalara kıyasla daha çok paylaşmakta olduklarını ileri sürmektedir (Duggan vd., 2015; Ammari vd., 2015). Annelerin ve babaların sosyal medyadaki çocuklarına dair paylaşımları içerik ve sıklık açısından kendi içinde farklılıklar göstermektedir. Annelerin babalara kıyasla sosyal medyada daha sık paylaşımında buldukları ve babaların ise annelere kıyasla yaptıkları paylaşımlarda daha temkinli ve denetleyici oldukları söylenmektedir. Annelerin yarısından fazlası (%56), sosyal medyada çocuk sağlığına ve ebeveynliğe dair konular üzerinden paylaşım yapıyor ve tartışıyor iken, bu oran babalar için %34’te kalmıştır (Ammari vd., 2015; Choi & Lewallen, 2017; Lipu & Siibak, 2019).

Sosyal medyanın günlük hayatın içindeki yoğun varlığının gözlemlenebildiği ve değişime uğrattığı olgulardan biri de annelik olabilir. Youtube, instagram ve bloglar gibi birçok platformda annelerin çocuklarıyla ilişkisini yansıtan paylaşımlar yaptıkları ve bu paylaşım yapma davranışını profesyonelleştirerek “youtube video içeriği üreticiliği”, “instagram fenomenliği”, “blog yazarlığı” gibi mesleklere yönelim gösterdikleri söylenebilir (Ergül & Yıldız, 2021). Bu platformlar bir çeşit sanal günlük görevi görerek annelerin duygu, düşünce ve deneyimlerinin kitlesel alanda görünür olmasını sağlamaktadır (Teke, 2014). Paylaşımlara gelen beğeni ve destekleyici yorumlar gibi olumlu geri bildirimlerin paylaşım yapan anneyi endişe hissinden uzaklaştırıcı etkisi vardır. Bu sayede, anne deneyimlediği duruma dair belirsizlik yaşadığı zamanlarda, takipçileri tarafından onaylandığını düşünerek rahatlama fırsatı bulmaktadır (Lupton, 2016).

Paylaşan ebeveynlik eylemleri sosyal bağlamda değerlendirildiğinde, internet ortamında kurulan etkileşimler sayesinde ebeveynlerde oluşan sosyal destek algısı, Bronfenbrenner’in ekolojik kuramı ile açıklanabilir. Bu kuramın temelinde, aile içi süreçlerin çevresel süreçler tarafından nasıl etkilendiğinin açıklanması vardır; bireylerin ve ait oldukları ailelerin davranışlarının dört çeşit çevresel sistem tarafından şekillendiğini öne sürmektedir (Bronfenbrenner, 1977). Bu teoriyi rehber alan McDaniel ve diğerleri (2012), anneler ve medya arasındaki etkileşim ile en çok bağlantılı olan sistemlerin mikro sistem ve mezo sistem olduğunu ileri sürmüştür. Mikro sistemde anne, eşi ve çocukları arasında gerçekleşen ev ortamındaki etkileşimler bulunurken; mezo sistemde ise sosyal medya platformları ve bloglar aracılığıyla kurulan iletişim ağları vardır. Bu doğrultuda, annelerin mezo sistemde kurdukları sosyal ağ içindeki etkileşimler sayesinde mikro sistemdeki aile içi ilişkilerini daha iyi düzeye taşımanın kolaylaşacağını belirtmişlerdir (McDaniel vd., 2012).

Bir diğer açıdan Sosyal Karşılaştırma Teorisi’nde (Festinger, 1954) ise, bireyin sahip olduğu düşünce ve yetkinlikleri değerlendirmesinin doğal bir yönelim olduğu fikri vardır. Bu teoriye göre, birey bunu yaparken ortada nesnel kriterler yoksa, standartlarını belirlemek için kendini diğer insanlarla karşılaştırması söz konusudur (Festinger, 1954). Bu karşılaştırmalar, kişinin kendisi hakkında yapılandığı bilişsel yargıları içerir ve psikolojik bir süreçtir (Wood, 1989). Günümüzde ise sosyal medya platformlarının kullanım sıklığı bahsedilen karşılaştırma davranışlarını kolaylaştırmaktadır (Coyne vd., 2017). Ayrıca, çok takipçi sayısına sahip annelerin yaptığı paylaşımların anneler arasında rekabete yol açtığı belirtilmektedir (Chae, 2015). Böylece sosyal karşılaştırma kuramı temel alınarak, annelerin sosyal medyada çocuklarına dair yaptıkları paylaşan ebeveynlik davranışlarının açıklanabileceği düşünülmektedir.

Bu açıklamalar ışığında, “Paylaşan ebeveynlik” (sharenting) kavramı üzerine ölçek geliştirme çalışması yapmak amaçlanmıştır. Geliştirilecek ölçek, paylaşan ebeveynlik kavramına dair literatürdeki verilere katkı sağlayabilir. Aynı zamanda, bu davranışın anneler üzerindeki etkisini psikolojik ve sosyal boyutlarda tartışmak için bir ölçme aracı sunabilir.

2. Yöntem

Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, Beykent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler İçin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.05.2022 tarih ve 218 sayı ile alınmıştır. Araştırmanın bu bölümünde araştırma örnekleme, veri toplama araçları ve işlem ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Örneklem

Araştırmanın evreni, ebeveynlerdir. Araştırmanın örnekleme ise, 0-18 yaş aralığında çocuğu olan ve sosyal medya kullanan annelerdir. Pilot uygulamadaki çalışma grubu, 22 maddelik ölçeği yanıtlayan 125 anne katılımcıdan oluşmaktadır. Bu araştırma ölçek geliştirme amaçlı gerçekleştirildiğinden, örneklem sayısının madde sayısının 10 katı olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2012; Seçer, 2015). Bu nedenle, asıl uygulamada 17 maddelik PEÖ ölçeği için 170 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmanın çevrim içi ortamdaki veri toplama sürecine 433 anne katılmıştır. Veri analiz sürecinde gruplar arasındaki dağılımı dengelemek adına 91 kişi örneklemden çıkarılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi için 342 katılımcı verisi, doğrulayıcı faktör analizi için 338 katılımcının verisi ile çalışılmıştır. Katılımcıların %77.2'si genç yetişkin annelerden (18-35 yaş arası), %22.8'i yetişkin (35 yaş üstü) annelerden oluşmaktadır. Katılımcılara ait tüm demografik bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Örneklem grubuna ilişkin demografik bilgiler tablosu

	Grup	n	%
Annenin yaşı	18-35 arası	264	77.2
	35 ve üstü	78	22.8
Eğitim durumu	Lise	20	5.8
	Lisans	241	70.5
	Lisansüstü	81	23.7
Çalışma durumu	Evet	228	66.7
	Hayır	114	33.3
Gelir düzeyi	Orta	258	75.4
	Yüksek	84	24.6
Çocuğun sayısı	1 Çocuk	284	83
	2 Çocuk	58	17
Çocuğun yaşı	Bebeklik (0-2yaş)	205	59.9
	İlk çocukluk (3-6 Yaş)	137	40.1

2.2. Veri toplama araçları

Bu araştırmada yazarlar tarafından geliştirilen Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği (PEÖ), bilgilendirilmiş onam ve demografik bilgi formu kullanılmıştır.

2.2.1. Bilgilendirilmiş onam ve demografik bilgi formu

Bu formda çalışmanın amacını, araştırmacının iletişim bilgilerini açıklayan ve katılımcının onayının istendiği bilgilendirilmiş onam formu yer almaktadır. Demografik değişkenler için kişinin yaşı, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi, çocuk sayısı ve çocuğun yaşına ilişkin soruların yer aldığı Demografik Bilgi Formu katılımcılara verilmiştir.

2.2.2. Paylaşan ebeveynlik (sharenting) ölçeği

Ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup, toplam 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte paylaşım davranışı, sosyal karşılaştırma davranışı, olumlu geri bildirim etkisi ve olumsuz geri bildirim etkisi olmak üzere dört alt boyut bulunmaktadır. Paylaşım davranışı 6; sosyal karşılaştırma davranışı 4; olumlu geri bildirim etkisi 4 ve olumsuz geri bildirim etkisi 3 maddeden oluşmaktadır. İlk alt boyut olan paylaşım davranışını ölçeğin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. Maddeleri; ikinci alt boyut olan sosyal karşılaştırma davranışını ölçeğin 14, 15, 16 ve 17. Maddeleri; üçüncü alt boyut olan olumlu geri bildirim etkisini ölçeğin 7, 8, 9, ve 10. Maddeleri; dördüncü alt boyut olan olumsuz geri bildirim etkisini ise ölçeğin 11, 12 ve 13. Maddeleri oluşturmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipi puanlama ile değerlendirilir. Olumsuz geri bildirim etkisi ve sosyal karşılaştırma davranışı alt boyutlarının maddeleri ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan paylaşan ebeveynlik eylemlerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada Cronbach's alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.73$ 'tür.

2.3. İşlem

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'ni geliştirme sürecinde başlıca kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiş ve Türkiye'de paylaşan ebeveynliği ölçebilen kültüre uyumlu bir ölçme aracının henüz bulunmadığı görülmüştür.

Buradan yola çıkılarak, paylaşan ebeveynlik (sharenting) ile ilgili alan yazın incelenerek bu kavramı ölçebilen ölçme aracı geliştirmek için gerekli kuramsal alt yapının oluşturulması hedeflenmiştir. Bu kuramsal çerçeve, Bronfenbrenner'in Ekolojik Teorisi (1977) ve Festinger'in Sosyal Karşılaştırma Kuramı (1954) ile yapılandırılmıştır. Literatürdeki paylaşan ebeveynlik ile ilgili yapılan araştırmaların ışığında, araştırmacı tarafından 31 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu madde havuzunun kuramsal ve dilsel açılardan uygunluğunun değerlendirilmesi için uzman görüşüne başvurulmuştur. Alınan geri bildirimler sonucunda, formdan 9 madde çıkarılmış ve maddelerin dilsel uygunluğu düzenlenmiştir. Ölçeğin elde edilen son hali ile 125 anne katılımcıya çevrim içi ortamda pilot uygulama çalışması yapılmıştır. Katılımcı annelerin yaş ortalaması 35.55 (S= 6.81) olup, ölçek yanıtlarını ilişkilendirdikleri çocuklarının yaş ortalaması 5.05 (S= 4.37)'tir. Uygulama sonrası analizlerde 22 maddenin, madde toplam korelasyonları ve iç tutarlılık değerlerine bakılmıştır. Ardından 5 maddenin oluşturduğu beşinci faktör, maddelerin içerik olarak benzeşmemesi nedeniyle formdan çıkarılarak, ölçek asıl uygulama formu halini almıştır. Asıl uygulama çalışmasında 433 kişiden veriler toplanmış, eksik veriler, uç değerler, doğruluk ve normallik analizleri yapılmıştır. Bu doğrultuda ölçeğe son hali verilmiştir. Ardından, 342 katılımcı verisi ile açımlayıcı faktör analizi ve 338 katılımcı verisi ile doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Böylelikle ölçeğin yapısı ve model uyumu incelenmiştir.

Veri toplama sürecinde kullanılan bilgilendirilmiş onam formu, demografik bilgi formu ve Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Ölçeği çevrim içi ortamda Google Forms aracılığıyla hazırlanarak; 0-18 yaş aralığında çocuğu olan ve sosyal medya kullanan katılımcılara iletilmiştir. Çalışma öncesinde Beykent Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.05.2022 tarihinde 218 numaralı belge ile gerekli izinler alınmıştır. Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Verilerin analizinde IBM SPSS ve Amos programları aracılığıyla madde analizleri (açımlayıcı, doğrulayıcı faktör) ve güvenilirlik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ana bileşenler analiziyle, ölçeğin faktörleri incelenmiştir. Uygun örneklem büyüklüğünü belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri belirlenmiştir. Analiz için ölçek maddelerinin geçerliliği ayrıca Bartlett küresellik testi kullanılarak belirlenmiştir. Güvenilirlik analizleri için Eşdeğer Test Korelasyonu ve Cronbach's Alpha kullanılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Geçerlik bulguları

3.1.1. Açımlayıcı faktör analizi (AFA)

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin açımlayıcı faktör analizi 17 madde üzerinden gerçekleştirilmiştir. Temel bileşenler analizi kapsamında örneklem yeterliliğini değerlendirmek için Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik Testi yapılmıştır. KMO değeri .86 ve Bartlett Küresellik Testi ise $X^2= 3258.63$, $p= 0.00$ olarak görülmüştür (Tablo 2). Ulaşılan bulgular doğrultusunda, örneklem yeterliliği sağlanmaktadır. Bu nedenle, açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılabileceği görüşüne ulaşılmıştır. Analize göre 17 maddelik ölçeğin toplamda dört faktör oluşturduğu bulunmuştur.

Tablo 2. KMO ve Bartlett Küresellik Testi tablosu

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği	0.86	
Bartlett Küresellik Testi	Yaklaşık ki-kare	3258.63
	Serbestlik derecesi	136
	Anlamlılık düzeyi	0.00

Ortak varyanslar tablosu incelendiğinde değerlerin 0.51 ve 0.83 aralığında değiştiği gözlemlenmektedir (Tablo 3). Verilen tabloda toplam varyansın yüzde kaç oranında belirlenen faktörler tarafından veri setine yansıdığı gösterilmektedir (Tablo 3). Tablo 4'te ölçeğin varyans oranları verilmiştir. Bu oranların yüksek olması, ölçeğin faktör yapısının iyi olmasını işaret etmektedir (Tavşancıl & Keser, 2002). İlk faktörde 5.59 öz değer ile %32.88 varyans; ikincisinde 3.52 öz değer ile %20.71 varyans, üçüncüsünde 1.85 öz değer ile %10.92 varyans ve dördüncüsünde 1.13 öz değer ile %6.69 varyansa olduğu bulunmuştur. Bu veriler, bir faktör tarafından açıklanan toplam varyansın %5'ten az olmaması gerektiği görüşü ile (DeVellis, 2014) uyumlu bulunmuştur (Tablo 4).

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin 17 maddelik haline ait madde ve dağılım yükleri incelendiğinde; Birinci faktörde 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. maddelerin bir boyut oluşturduğu görülmektedir. Maddelerin faktör yükleri 0.68 ile 0.85 arasında değişen değerler almaktadır. Bu maddelerin içerikleri değerlendirildiğinde, bireyin sosyal medyadaki

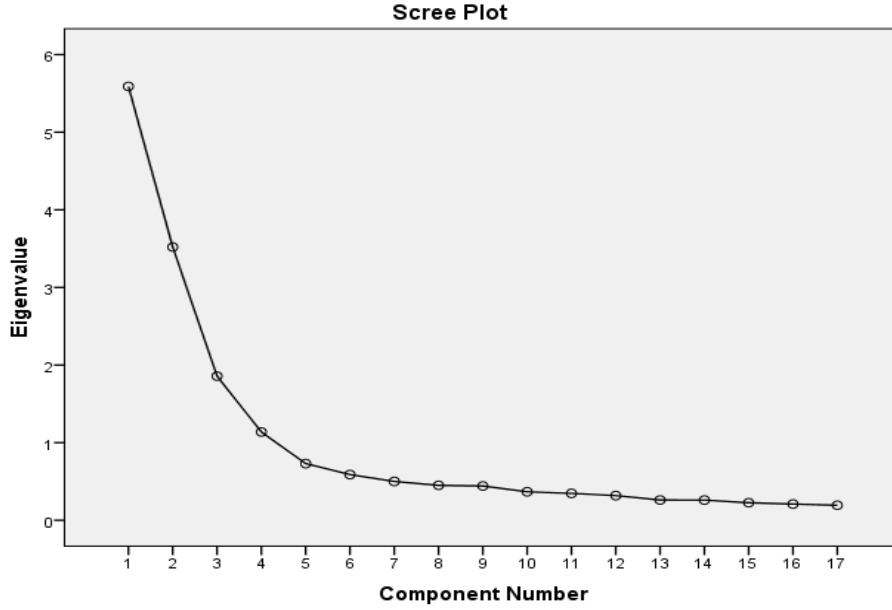
paylaşım davranışına bakış açısı ve paylaşımlarının içeriği ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu nedenle, birinci faktörün adı “Paylaşım Davranışı” olarak belirlenmiştir. İkinci faktörde ise 14, 15, 16 ve 17. maddelerin bir boyut oluşturduğu görülmektedir. Bu maddeler incelendiğinde maddelerin, bireyin bedenine ilişkin başkalarının yaptığı değerlendirmeler ile ilgili olduğu belirlenmiş ve faktör yükleri 0.74 ile 0.90 aralığında yer almıştır. Maddelerin ifade ettiği içeriğe bakıldığında, bireylerin sosyal medyadaki karşılaştırma davranışları ve onlarda yarattığı etkiyi ölmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle, ikinci faktör “Sosyal Karşılaştırma Davranışı” olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü faktörde ise, 7, 8, 9 ve 10. Maddelerin yer aldığı dört maddeli bir faktör oluşmaktadır. Faktör yükleri 0.74 ile 0.84 aralığındadır. Maddelerin içeriğine göre, bireylerin sosyal medyadaki çocuklarına dair paylaşımlarına gelen olumlu geri bildirimlerin onlarda yarattığı etkiyi yansıtmaktadır. Bu nedenle üçüncü faktörün ismi “Olumlu Geri Bildirim Etkisi” olarak belirlenmiştir. Son olarak, dördüncü faktör 11, 12 ve 13. Maddeleri kapsamaktadır. Faktör yükleri 0.80 ile 0.83 aralığında değişmektedir. Maddelerin içeriği ise bireylerin sosyal medyada çocukları ile ilgili paylaşımlarına gelen olumsuz geri bildirimlerin onlarda yarattığı etki ölçülmek istenmektedir. Böylelikle dördüncü faktörün ismi “Olumsuz Geri Bildirim Etkisi” olarak belirlenmiştir. Tabloda görüldüğü üzere yedinci madde iki faktörde aynı anda yeterli düzeyde yüke sahiptir. Maddeler için faktörler belirlenirken yük değerinin yüksek olması ve boyutlar arasındaki yük değerler farkının 0.10’un üzerinde olması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur (Çapık, 2014). Aynı zamanda, maddelerin ölçmeyi hedeflediği içerik de göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle, yedinci madde üçüncü faktörde yer almıştır (Tablo 5).

Tablo 3. Ortak Varyanslar tablosu (Communalities)

No	Ölçek Maddeleri	Ortak Varyans Değeri (Extraction)
1	1.Madde	0.67
2	2.Madde	0.66
3	3.Madde	0.74
4	4.Madde	0.54
5	5.Madde	0.51
6	6.Madde	0.58
7	7.Madde	0.69
8	8.Madde	0.80
9	9.Madde	0.76
10	10.Madde	0.71
11	11.Madde	0.81
12	12.Madde	0.73
13	13.Madde	0.75
14	14.Madde	0.82
15	15.Madde	0.79
16	16.Madde	0.83
17	17.Madde	0.64

Tablo 4. Açıklanan Toplam Varyans tablosu

	Başlangıç öz değerleri			Yüklerin kareler toplamı		
	Toplam	Varyans yüzdesi	Birikimsel yüzde	Toplam	Varyans yüzdesi	Birikimsel yüzde
1	5.59	32.88	32.88	5.59	32.88	32.88
2	3.52	20.71	53.59	3.52	20.71	53.59
3	1.85	10.92	64.52	1.85	10.92	64.52
4	1.13	6.69	71.21	1.13	6.69	71.21
5	0.73	4.29	75.50			
6	0.58	3.46	78.97			
7	0.50	2.94	81.91			
8	0.45	2.64	84.56			
9	0.44	2.59	87.16			
10	0.36	2.16	89.32			
11	0.34	2.03	91.35			
12	0.31	1.87	93.23			
13	0.26	1.54	94.76			
14	0.26	1.53	96.30			
15	0.22	1.33	97.63			
16	0.20	1.23	98.86			
17	0.19	1.13	100			

Şekil 1. Faktör analizi sonucunda elde edilen saçılım grafiği

Şekil 1’de yer alan saçılım grafiği ise, ölçeğin dört faktörlü bir yapı oluşturduğunu göstermektedir. Büyüköztürk (2002)’e göre 1 veya 1’den fazla öz değere sahip faktörler önemli kabul edilmektedir. Grafiğe göre öz değeri 1 veya 1’den fazla olan dört tane kırılma noktası görülmektedir.

Tablo 5. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği’ne ait madde ve dağılım yükleri

Madde No	Faktör Yükleri			
	1	2	3	4
M3	0.85			
M2	0.79			
M1	0.77			
M6	0.73			
M5	0.71			
M4	0.68			
M14		0.90		
M16		0.90		
M15		0.88		
M17		0.74		
M8			0.84	
M9			0.81	
M10			0.79	
M7	0.33		0.74	
M11				0.83
M13				0.82
M12				0.80

3.1.2. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için çalışma grubu 338 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubundan toplanan verilerin DFA sonucunda elde edilen 17 madde ve dört faktörden oluşan yapıyı doğrulayıp doğrulamadığı test edilmiştir.

Tablo 6, uyum indeksleri için mükemmel ve kabul edilebilir uyum kriterlerini göstermektedir. Oluşturulan kovaryans bağlarından sonra, ölçeğin uyum indeksleri değerleri $\chi^2= 266.673$ ($sd=113$, $p=.000$), $\chi^2/sd=2.36$, $GFI=0.91$, $AGFI=0.88$, $CFI=0.95$, $NFI=0.92$, $IFI=0.95$, $RMSEA=0.06$, $SRMR=0.05$, $PNFI=0.77$ ve $PGFI=0.68$ olarak bulunmuştur. Schermelleh-Engel ve diğerleri (2003) ile Pişkin ve diğerlerine göre (2014) bulunan uyum indeks değerleri incelenmiş ve değerlerin kabul edilebilir uyum gösterdiği rapor edilmiştir. Dört faktörlü yapının kabul edilebilir uyum gösterecek değerlere sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. DFA'dan elde edilen Uyum İndeksleri ve Uyum İndeksi Değerleri için mükemmel ve kabul edilebilir uyum değerleri

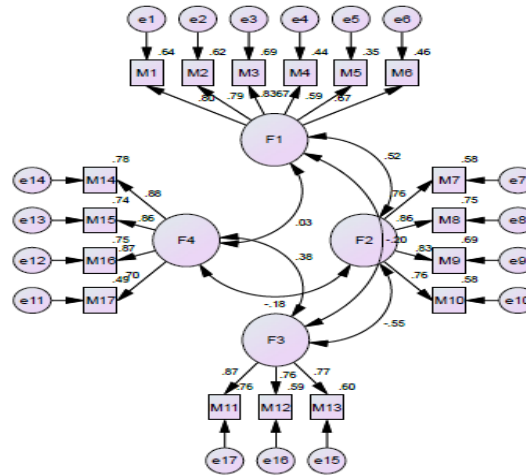
Ölçüm	Mükemmel uyum değeri	Kabul edilebilir uyum değeri	Ulaşılan değer	Sonuç
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2 / sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2 / sd \leq 3$	2.36	Kabul edilebilir
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI \leq .95$	0.91	Kabul edilebilir
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI \leq .90$	0.88	Kabul edilebilir
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI \leq .95$	0.95	Mükemmel
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$.90 \leq NFI \leq .95$	0.92	Kabul edilebilir
IFI	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	$.90 \leq IFI \leq .95$	0.95	Mükemmel
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	0.06	Kabul edilebilir
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$.05 \leq SRMR \leq .10$	0.05	Kabul edilebilir
PNFI	$0.95 \leq PNFI \leq 1.00$	$.50 \leq PNFI \leq .95$	0.77	Kabul edilebilir
PGFI	$0.95 \leq PGFI \leq 1.00$	$.50 \leq PGFI \leq .95$	0.68	Kabul edilebilir

$\chi^2=266.673$, $sd=113$, $p=0.000$

Tablo 7. Standartlaştırılmış regresyon ağırlıkları

Ölçüm modeli	β_1	β_2	S.E.	C.R.	p
M1	<---	F1	0.80	1.000	
M2	<---	F1	0.79	1.017	0.06
M3	<---	F1	0.82	1.353	0.08
M4	<---	F1	0.66	1.042	0.08
M5	<---	F1	0.59	0.812	0.07
M6	<---	F1	0.67	0.978	0.07
M7	<---	F2	0.76	1.000	
M8	<---	F2	0.86	1.205	0.07
M9	<---	F2	0.83	1.154	0.07
M10	<---	F2	0.76	1.003	0.07
M17	<---	F4	0.69	1.000	
M16	<---	F4	0.86	1.244	0.08
M15	<---	F4	0.86	1.221	0.08
M14	<---	F4	0.88	1.236	0.08
M13	<---	F3	0.77	1.000	
M12	<---	F3	0.76	1.125	0.08
M11	<---	F3	0.87	1.227	0.08

Tablo 7'de ölçeğin dört faktörlü yapısının oluşmasını sağlayan maddelerin faktör oluşumunda anlamlı katkısı olduğu görülmektedir ($p < 0.01$). DFA için hata varyans değerlerinin 0.59 ile 0.88 arasında değiştiği ve bütün değerlerin anlamlı bir seviyede olduğu görülmektedir.

CMIN=266.673; DF=113; CMIN/DF=2.360; RMSEA=.064; CFI=.952; GFI=.914

Şekil 2. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli

DFA için faktör yük değerleri -0.55 ile 0.52 arasındadır. Maddeler ve boyutlar arasındaki yol katsayılarının birinci faktör için 0.58-0.86, ikinci faktör için 0.76-0.86, üçüncü faktör için 0.76-0.87, dördüncü faktör için 0.70-0.88 arasında olduğu görülmektedir.

3.2. Güvenirlik Analizleri

Ölçeğin 17 maddeden oluşan dört faktörlü yapısının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.73$ ve alt ölçekler olan “Paylaşım Davranışı” için $\alpha=0.86$; “Sosyal Karşılaştırma Davranışı” için $\alpha=0.89$; “Olumlu Geri Bildirim Etkisi” $\alpha=0.88$; “Olumsuz Geri Bildirim Etkisi” $\alpha=0.84$ olarak bulunmuştur.

Tablo 8. Madde toplam istatistikleri

	Madde silindiğinde ölçek ortalaması	Madde silindiğinde ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach Alfa
PEÖ1	52.91	71.64	0.54	0.70
PEÖ2	52.90	70.59	0.59	0.70
PEÖ3	52.38	69.42	0.50	0.70
PEÖ4	53.24	70.27	0.48	0.70
PEÖ5	52.46	72.78	0.42	0.71
PEÖ6	52.78	71.77	0.44	0.71
PEÖ7	52.20	71.59	0.34	0.72
PEÖ8	52.96	70.39	0.36	0.71
PEÖ9	52.89	71.31	0.33	0.72
PEÖ10	53.51	74.06	0.23	0.73
PEÖ11	51.50	80.72	-0.03	0.75
PEÖ12	51.59	79.01	0.03	0.75
PEÖ13	51.35	79.52	0.03	0.74
PEÖ14	52.17	72.41	0.35	0.72
PEÖ15	51.99	72.53	0.34	0.72
PEÖ16	52.91	71.64	0.54	0.72
PEÖ17	52.90	70.59	0.59	0.72

Ölçeğin Madde Toplam istatistiklerine göre, ölçekten silinecek bir maddenin iç tutarlılık katsayısına anlamlı düzeyde etkisi olmayacağı görülmektedir (Tablo 8).

4. Tartışma ve sonuç

Elde edilen verilere göre geçerlik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik değerlendirmesi için Cronbach's Alfa iç tutarlılık testi uygulanmıştır. Geçerlik incelemesi için ise, açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Bu araştırmadaki ölçeğin açımlayıcı faktör analizi 17 madde üzerinden gerçekleştirilmiştir. Buradan yola çıkılarak, araştırmanın hedeflenen örneklem büyüklüğü de belirlenmiştir. Costello & Osborne (2005)'a ve Büyüköztürk (2012) ve Seçer (2015)'e uygun olacak şekilde, madde sayısının 10 katı olan 170 örneklem sayısına ulaşmak amaçlanmıştır. Araştırmanın ulaştığı 342 örneklem sayısından toplanan verilerin yeterliliği Kaiser Meyer Olkin (KMO) testi yapılarak değerlendirilmektedir. KMO değeri 1'e yaklaşan değerler mükemmel 0.50' nin altında olan değerler ise kabul edilemez olarak yorumlanır (Kaiser, 1974). PEÖ ölçeğinin KMO değeri 0.86 olduğundan bu kriteri karşılamaktadır. Aynı zamanda, ulaşılan örneklem sayısının dağılımının normal olması istenmektedir. Bu kriteri incelemek adına Bartlett's küresellik testi gerçekleştirilmektedir. Bu testin ulaştığı sonuçların yüksekliği anlamlılığını desteklemektedir. Böylece, ölçekteki maddelerin korelasyon matrisinin faktör analizi yapmak için uygun olduğu belirtilmektedir (Kaya, 2013; Seçer, 2015). PEÖ ölçeği için Bartlett Küresellik Testi değerleri $\chi^2=3258.63$, $p=0.00$ olduğundan, bu kriteri de karşılamaktadır. Elde edilen değerler, ölçek örneklem yeterliliğini sağladığı için açımlayıcı faktör analizine uygun bulunmuştur.

Ölçeğin AFA analizinde, 17 madde dört faktör oluşturmuştur. Bu durumu saçılım grafiği de doğrulamaktadır (Şekil 1). Oluşan dört faktör, sırasıyla %32.88, %20.71, %10.92, %6.69 varyans açıklamaktadır. Böylelikle PEÖ ölçeği, herhangi bir faktörün açıkladığı varyans değerinin %5'in altında olmaması gerektiği kriterini karşılamaktadır (DeVellis, 2014). Faktörlerin yük değerleri ise, ölçekteki maddelerin ait olduğu faktör ile arasındaki ilişkinin gücünü açıklamaktadır. Bu değer -1 ile +1 arasında olabilmektedir. Her iki yönde de 0.30 ve 0.40 arasındaki yükler kabul edilebilir ancak düşük, 0.50 ve üzerindeki uygulamaya açısından anlamlı, 0.70 ve üzerindeki ise yapıyı iyi şekilde açıklayabilen yükler olarak tanımlanır (Patır, 2009; Çapık, 2014). PEÖ ölçeğinin faktörleri sırasıyla 0.68 ile 0.85 ;0.74 ile 0.90 ;0.74 ile 0.84 ;0.80 ile 0.83 aralığında değişmektedir. Bu doğrultuda, tüm faktörlerin yükleri uygulamaya açısından anlamlı olduğu söylenebilir.

Ölçeklerde önemli olan bir başka nitelik ise, güvenilirliktir. Bu çalışmada kullanılan Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin güvenilirliği belirlenirken Cronbach Alfa iç tutarlılık yöntemi kullanılmıştır. Cronbach Alfa katsayısı, tek bir uygulama yapılarak belirlenmektedir ve likert tipi değerlendirme yönteminin kullanıldığı ölçme araçlarında iç tutarlılığı belirlemek için kullanılmaktadır (Seçer, 2015). İç tutarlılık ölçekteki maddelerin homojen dağılım düzeyini gösterdiğinden, maddelerin arasındaki ilişki güçlü olan ölçeklerde α katsayısı değerinin yüksek olması beklenmektedir (Tezbaşaran, 2008). Güvenilir kabul edilmesi için bir ölçeğin iç tutarlılık katsayısının en az .70 olması gerekmektedir (Domino & Domino, 2006; Urbina, 2004). Bu araştırmanın ölçme aracı olan Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği (PEÖ)'nin 17 maddeden oluşan dört faktörlü yapısının Cronbach' s Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.73$; alt ölçekler olan "Paylaşım Davranışı" için $\alpha= 0.86$; "Sosyal Karşılaştırma Davranışı" için $\alpha=0.89$; "Olumlu Geri Bildirim Etkisi" $\alpha=0.88$; "Olumsuz Geri Bildirim Etkisi" $\alpha=0.84$ olarak bulunmuştur. Buna göre, kullanılan PEÖ ve alt ölçeklerinin yeterli düzeyde güvenilir olduğu söylenebilir. Ayrıca, PEÖ'nün madde- toplam istatistik tablosundaki değerler de ölçekten silinecek herhangi bir maddenin, ölçeğin iç tutarlılığını anlamlı düzeyde etkilemeyeceğini göstermektedir (Tablo 8). Öte yandan, korelasyon katsayılarının ölçülmek istenen özelliği iyi ayırt ettiğini göstermesi için 0.20 sınır değerinin üzerinde olması gerekmektedir (Gözüm & Aksayan, 2002; akt. Altuntaş & Baykal, 2010; Şencan, 2005). Bu doğrultuda, PEÖ ölçeğinin 11, 12 ve 13. Maddelerinin bu kriterin altında değerlere sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın amacına ve ölçmenin niteliğine göre güvenilirlik ölçütünün değişebildiği göz önünde bulundurulduğunda (Karasar, 1999) ve korelasyon değeri düşük olan maddeler çıkarıldığında ölçeğin Cronbach alfa katsayısında oluşan değişime bakıldığında, maddelerin çıkarılıp çıkarılmayacağına karar verilebileceği belirtilmiştir (Sönmez, 1999, s.26; Kalaycı, 2006, s.321; Büyüköztürk, 2011, s.171). Ölçekteki 11, 12 ve 13. Maddeler dışarıda bırakıldığında, ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısında herhangi bir değişiklik gözlemlenmediği için maddelerin ölçekten çıkarılmamasına karar verilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonucu ortaya çıkan dört faktördeki toplam 17 madde ile DFA uygulanmıştır. Kikare uygunluk testine bakıldığında, DFA örneklem kovaryans yapısını açıklamak için kabul edilebilir modeldir ($p=0.00$). Buradan yola çıkılarak, hipotetik popülasyon kovaryans yapısı ile örneklem kovaryans yapısı arasındaki farkın önemli olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Oluşturulan kovaryans bağlarının ardından, ölçeğin uyum indeksleri değerleri $\chi^2= 266.673$ ($sd=113$, $p=.000$), $\chi^2/sd=2.36$, GFI=0.91, AGFI=0.88, CFI=0.95, NFI=0.92, IFI=0.95, RMSEA=0.06, SRMR=0.05, PNFI=0.77 ve PGFI=0.68 olarak bulunmuştur. Schermelleh-Engel ve diğerleri (2003) ile Pişkin ve diğerlerine göre (2014) bulunan uyum indeks değerleri incelenmiş ve RMSEA, SRMR, GFI, AGFI, CFI, NFI, NNFI değerlerin kabul edilebilir uyum gösterdiği görülmektedir. Böylelikle, dört faktörlü yapının kabul edilebilir uyum gösterecek değerlere sahip olduğu belirlenmiştir.

Paylaşan ebeveynlik eylemlerini ve bireyler üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan ölçek geliştirme çalışmasında, geliştirilen Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin uygulanabilmesi için yeterli geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğu saptandı. AFA sonucunda 17 maddelik ölçek, dört faktör oluşturdu. Faktör yük değerleri incelendiğinde, 4. maddenin uygulama açısından anlamlı olduğu ve diğer tüm maddelerin yapıyı iyi açıkladığı söylenebilir. Belirlenen dört faktörün varyansa yaptığı katkı sırasıyla %32.88, %20.71, %10.92, %6.69' dur ve yeterli olarak yorumlanabilir. DFA sonucunda hesaplanan uyum indekslerine ($\chi^2= 266.673$ ($sd=113$, $p=.000$), $\chi^2/sd=2.36$, GFI=0.91, AGFI=0.88, CFI=0.95, NFI=0.92, IFI=0.95, RMSEA=0.06, SRMR=0.05, PNFI=0.77 ve PGFI=0.68) genel olarak bakıldığında, PEÖ'nün açımlayıcı faktör analizi yapısının hedef kültürde kabul edilebilir düzeyde doğrulandığı söylenebilir. PEÖ ölçeğinin güvenilir derecede iç tutarlılığa sahip olduğu saptanmıştır ($\alpha=0.73$).

4.1. Öneriler

Araştırmanın elde ettiği sonuçlara göre verilebilecek öneriler sunulmuştur. Annelerde geçerlik ve güvenilirliği saptanan Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği, paylaşan ebeveynlik eylemlerini ve anneler üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla kullanılabilir. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'nin, araştırmacılar tarafından farklı gruplarda (yaş, eğitim durumu, gelir durumu, çocuk sayısı, çocuğun yaşı) ve daha geniş örneklem sayısına ulaşarak geçerlik ve güvenilirliği sınanabilir. Ayrıca başka bir çalışmada, Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği babaları kapsayan bir örnekleme uygulanabilir. Paylaşan ebeveynlik ile ilgili araştırma yapılırken PEÖ kullanılabilir ve ebeveynlik stilleri, benlik değeri, sosyal karşılaştırma eğilimi, anksiyete vb. değişkenler ile ilişkileri incelenebilir. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlar tarafından kullanılarak, kavramın bireysel ve toplumsal alandaki etkileri hakkında ebeveynlere danışmanlık verilebilir. Bu sayede, ebeveynlerin sosyal medyada çocuklarıyla ilgili paylaşımlarının olumsuz etkilerine yönelik koruyucu önleyici bir çalışma yapılabilir. Psikoloji alanında çalışan uzmanların yanı sıra, hukuki ve toplumsal alanda paylaşan ebeveynlik üzerine çalışan birçok uzman da geliştirilen ölçekten faydalanarak bu kavramın bilinirliğini arttırabilir. Bu doğrultuda, toplumdaki paylaşan ebeveynlik eylemlerinin sağlıklı sınırlar çerçevesinde gerçekleşmesi hedeflenebilir.

Kaynakça

- Aktan, E. & Kayış, H. H. (2018). Sosyal medya ve değişim: Bloglar aracılığıyla anneliğin evrimi üzerine netnografik bir analiz. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 9 (32), 39-54.
- Aktaş, G. (2019). Günümüz toplumlarında anneliğin değişen biçimlerini sosyal medya kullanıcıları üzerinden değerlendirmek. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(2), 253-271.
- Altuntaş S., & Baykal Ü. (2011). Örgütsel vatandaşlık düzeyi ölçeğinin hemşirelikte geçerlik-güvenirliliği. Reliability and validity of organizational citizenship level scale in nursing. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 13(3).
- Ammari, T., Kumar, P., Lampe, C., & Schoenebeck, S. (2015). Managing children's online identities. *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*.
- Ayhan, H., & Öztürk, E. (2021). Sharenting as an apparently normal reflection of being a parent in the digital world: A literature review. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 18(2), 165-177.
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32, 513-531.
- Brosch, A. (2018). Sharenting – Why do parents violate their children's privacy? *The New Educational Review*, 54(4), 75-85.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı - İstatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum* (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Örneklem yöntemleri. <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAYFi-nal-Konulari.pdf> E.T: 22.05.2022.
- Büyüköztürk, Y. D. D. Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32 (32), 470-483.
- Çapık, C. (2014). "Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı" *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 17(3), 196-205.
- Chae, J. (2015). "Am I a better mother than you?": Media and 21st-century motherhood in the context of the social comparison theory. *Communication Research*, 42(4), 503-525.
- Choi, G. Y., & Lewallen, J. (2017). "Say instagram, kids!": examining sharenting and children's digital representations on Instagram. *Howard Journal of Communications*, 29(2), 144-164.
- Collins Dictionary (2020) Sharenting. <http://www.collinsdictionary.com/submission/11762/Sharenting> (Accessed 19.01.2023)
- Costello, A.B., & Osborne, J. (2005) "Best practices in exploratory factor analysis: four recommendations for getting the most from your analysis," *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 10 (7).
- Coyne, S. M., McDaniel, B. T., & Stockdale, L. A. (2017). "Do you dare to compare?" Associations between maternal social comparisons on social networking sites and parenting, mental health, and romantic relationship outcomes. *Computers in Human Behavior*, 70, 335-340.
- Çoban, İ. & Doğan, A. (2022). Sosyal medya ebeveynliği: Ebeveynlerin sosyal medya davranışları üzerine bir derleme. *Nesne*, 10(24), 264-277.
- Cyberdefinitions (2020) Sharenting. <https://www.cyberdefinitions.com/definitions/SHARENTING.html>. (Accessed 19.01.2023)
- DeVellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar* (T. Totan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Domino, G., & Domino, M.L. (2006). *Psychological testing: An introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., & Ellison, N. B. (2015). Parents and social media. *Pew Research Center*, 16(1), 2.
- Dursun, C. (2019). Ebeveynlerin çocuklarını sosyal medyada teşhiri: Çocuk hakları bağlamında bir değerlendirme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, (4) 8, 195-208.
- Ergül, G. & Yıldız, S. (2021). Sosyal medyada sosyal annelik: Instagram anneliği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 611-627.
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human relations*, 7(2), 117-140.
- Gözüm S, Aksayan S (2002). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: Psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 4 (2): 9-20.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. *Psychometrika*, 39(1), 31-36.
- Kalaycı, Ş. (2006). *Faktör analizi. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım A.Ş.
- Kaya, M. F. (2013). Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 175-193.
- Lipu, M., & Siibak, A. (2019). 'Take it down!': Estonian Parents' and pre-teens' opinions and experiences with sharenting. *Media International Australia*, 170(1), 57-67.
- Lupton, D. (2016). The use and value of digital media for information about pregnancy and early motherhood: a focus group study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 16 (171), 1-10.

- McDaniel, B. T., Coyne, S. M., & Holmes, E. K. (2012). New mothers and media use: associations between blogging, social networking, and maternal well-being. *Maternal and child health journal*, 16(7), 1509–1517.
- Patır, S. (2009). İstatistiksel proses kontrol teknikleri ve kontrol grafiklerinin malatyadaki bir tekstil (iplik dokuma) işletmesinde bobin sarım kontrolüne uygulanması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(18), 231-250.
- Pişkin, M., Atik, G., Çınkır, Ş., Öğülmüş, S., Babadoğan, C., & Çokluk, Ö. (2014). The development and validation of Teacher Violence Scale. *Eurasian Journal of Educational Research*, 56, 1-24
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research*, 8(2), 23–74.
- Seçer İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci*. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Şencan H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Steinberg, S. (2017). Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media. *Emory Law Journal*, 66(4), 839.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul. MEB yayınları.
- Tavşancıl, E. ve Keser, H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 79-100.
- Teke, S. (2014). Dönüşen anneliğe yönelik netnografik bir analiz: blogger anneler. *Millî Folklor Dergisi*, 26 (103), 32-47.
- Tezbaşaran, A.A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. Mersin: 3.Sürüm E-Kitap.
- Timurturkan, M. (2019). Annelik, söylem ve iktidar: eleştirel bir tartışma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ek Sayı*, 64-78.
- Urbina, S. (2004). *Essentials of psychological testing*. New Jersey: John Wiley & Sons. Inc
- Wood, J. V. (1989). Theory and research concerning social comparisons of personal attributes. *Psychological Bulletin*, 106(2), 231–248.

Ek- 1: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

Aşağıda paylaşılan ebeveynlik eylemlerinizi ve bu eylemlerin psikolojik ve sosyal boyutlarına dair ifadeler verilmiştir. Lütfen size uygun olan yanıtı işaretleyiniz.	1	2	3	4	5
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yaparım.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yapmayı doğru buluyorum.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlarımı (fotoğraf/video/yazı) keyifli / eğlenceli bulduğum için yaparım.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) ev yaşamımızı (yemek/etkinlik/oyun) içerir.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) özel günleri içerir.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) seyahat anılarımızı içerir.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni mutlu eder.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni motive eder.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni gururlandırır.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni rahatlatır.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni endişelendirir.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni öfkelenendirir.					
Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni korkutur.					
Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni yetersiz hissettiriyor.					
Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni baskı altında hissettiriyor.					
Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri kendimi diğer ebeveynlerle karşılaştırmaya yönlendirir.					
Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri, çocuğumu akranlarıyla karşılaştırmaya yönlendirir.					
<i>1-Hiçbir zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıklıkla, 5-Her zaman</i>					

Extended abstract

Introduction

The behavior of parents' sharing visual contents including their children on social media are defined as sharenting. This concept is based on English "share" and "parenting" words combined together and it is used as "paylaşan ebeveynlik" in Turkish (Ayhan & Öztürk, 2021). Sharenting is a gender-neutral concept. Sharing about the child on social media can be made from parents, both from mother and father accounts. However, in many studies examining the activity of parents in social media applications, opposite findings are also obtained. While some studies indicate that both parents share content about their children on social media, some studies suggest that mothers share information about their children, and especially family photos, more than fathers (Ammari et al., 2015; Duggan et al., 2015).

One of the phenomena in which the intense presence of social media in daily life can be observed and brings changes to the way of experience can be motherhood. It can be said that on many platforms such as Youtube, Instagram and blog, mothers make posts that reflect their relationship with their children, and by professionalizing this sharing behavior, they tend to professions such as "youtuber", "Instagram mother" and blogger. These platforms act as a kind of virtual diary, making mothers' feelings, thoughts, and experiences visible in the mass area (Teke, 2014). Positive feedback such as likes, and supportive comments has the effect of distracting the mother from the feeling of anxiety. In this way, when the mother is uncertain about the situation she is experiencing, she finds the opportunity to relax by thinking that she is approved by her followers (Lupton, 2016).

When the actions of sharing parenting are evaluated in the social context, the perception of social support that occurs in parents thanks to the interactions established on the internet can be explained by Bronfenbrenner's ecological theory. The basis of this theory is the explanation of how family processes are affected by environmental processes; argues that the behaviors of individuals and their families are shaped by four kinds of environmental systems (Bronfenbrenner, 1977). Taking this theory as a guide, McDaniel et al. suggested that (2012) the systems most associated with the interaction between mothers and the media are the micro-system and the meso-system. While there are interactions in the home environment between the mother, her spouse and her children in the micro system; In the meso system, there are communication networks established through social media platforms and blogs. In this direction, they stated that it would be easier to improve the family relations in the micro-system thanks to the interactions within the social network established by the mothers in the meso system (McDaniel et al., 2012).

On the other hand, in Social Comparison Theory (Festinger, 1954), there is the idea that it is a natural orientation for an individual to evaluate his thoughts and competencies. According to this theory, when the individual does this, if there are no objective criteria, he/she compares himself/herself with other people in order to determine his/her standards (Festinger, 1954). These comparisons include cognitive judgments that a person constructs about himself and are a psychological process (Wood, 1989). Today, the frequency of use of social media platforms facilitates the mentioned comparison behaviors (Coyne et al., 2017). In addition, it is stated that the posts made by mothers with a large number of followers cause competition among mothers (Chae, 2015). Thus, based on the social comparison theory, it is thought that the sharing parenting behaviors of mothers about their children on social media can be explained.

In this study, it was aimed to make a scale development study on the concept of "sharenting". The scale to be developed can contribute to the data in the literature on the concept of sharenting. At the same time, it can provide a measurement tool to discuss the impact of this behavior on mothers in psychological and social dimensions.

Method

In the process of developing the Sharenting Scale, a comprehensive literature review was carried out and it was seen that there is not yet a culturally compatible measurement tool that can measure the sharenting in Turkey. From this point of view, it is aimed to create the necessary theoretical infrastructure to develop a measurement tool that can measure this concept by examining the literature on sharenting. This theoretical framework is structured by Bronfenbrenner's Ecological Theory (1977) and Festinger's Social Comparison Theory (1954). In the light of the studies on sharenting in the literature, an item pool consisting of 31 items was created by the researcher. Expert opinion was sought to evaluate the theoretical and linguistic suitability of this item pool. As a result of the feedback received, 9 items were removed from the form and the linguistic compatibility of the items was regulated. With the final version of the scale, a pilot study was conducted on 125 mother-participants in an online environment. The mean age of the participating mothers was 35.55 ($S= 6.81$), and the mean age of their children with

whom they related the scale responses was 5.05 ($S=4.37$). In the post-application analyses, item-total correlations, and internal consistency values of 22 items were examined. Then, the fifth factor consisting of 5 items was removed from the form because the items were not similar in content, and the scale became the main application form. In the main application study, data were collected from 433 people, missing data, extreme values, linearity, and normality analyses were made. Accordingly, the scale was given its final form. Then, exploratory factor analysis was applied with 342 participant data and confirmatory factor analysis was applied with 338 participant data. Thus, the structure of the scale and the model fit were examined.

Results and discussion

In the scale development study conducted to examine the actions of sharenting and its effects on individuals, it was determined that the developed Sharenting Scale had sufficient validity and reliability to be applied. As a result of EFA, it was determined that the 17-item scale consisted of four factors. When the factor loading values are examined, it can be said that item 4 is meaningful in terms of application and all other items explain the structure well. The contribution of the four determined factors to the variance is 32.88%, 20.71%, 10.92%, 6.69%, respectively, and can be interpreted as sufficient. Fit indices calculated as a result of CFA ($\chi^2=266.673$ ($sd=113$, $p=0.00$), $\chi^2/sd=2.36$, $GFI=0.91$, $AGFI=0.88$, $CFI=0.95$, $NFI=0.92$, $IFI=0.95$, $RMSEA=0.06$, $SRMR=0.05$, $PNFI=0.77$, and $PGFI=0.68$) in general, it can be said that the exploratory factor analysis structure of PPS was confirmed at an acceptable level in the target culture. The scale was found to have reliable internal consistency ($\alpha=0.73$). As a result of t-test analyzes between independent variables, it was observed that Negative DI, one of the subscales of the PPS scale, differed significantly according to the number of children the mothers had ($p<0.05$). As a result of ANOVA, it was found that NegativeGE score averages differed significantly according to the educational status of the mothers ($p<0.05$).

For further studies, the Sharenting Scale, which was validated and reliable in mothers, can be used to measure the actions of sharenting and its effects on mothers. The validity and reliability of the Sharenting Scale can be tested by researchers in different groups (age, education level, income status, number of children, age of the child) and by reaching a larger sample size. The Sharenting Scale can be applied in a sample of fathers. The use of PPS and parenting styles, self-worth, social comparison tendency, anxiety, etc. It is recommended to examine the relationships with the variables. The Sharenting Scale can be used by experts working in the field of mental health, and parents can be counselled about the effects of the concept in the individual and social areas. In this way, a preventive study can be conducted to address the negative effects of parents' sharing about their children on social media. In addition to experts working in the field of psychology, many experts working on sharenting in the legal and social fields can also increase the awareness of this concept by making use of the developed scale. In this direction, it can be aimed to realize the sharenting actions in the society within the framework of healthy limits.

Yazarların katkı oranı

Yazarlar makalenin veri toplama, verilerin çözümlenmesi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından eşit düzeyde sorumlu olduğunu beyan ederler.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, Beykent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler İçin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.05.2022 tarih ve 218 sayı ile alınmıştır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir.